

A szövöde pártszervezeteinek taggyűlése

Kommunisták a gazdasági munkáról

A X. pártkongresszusra felkészülés jegyében, s már az irányelvek ismeretében zajlottak le az alapszervezeti taggyűlések a szegedi textilművek szövödében is. A három szövödei pártalapszervezet taggyűléseiről sok hasznos megállapítást lehetne idézni, a kommunista részletesen elemezték mindazt, ami a pártmunkát a beszámolási időszakban jellemezte. S nem fukarkodtak sem a dicsőítő szóval, sem a kritikus, önkritikus megjegyzésekkel.

1

Legtanulságosabbnak mégis az ígérkezik, ha ezúttal a pártszervezet és a gazdasági munka témaköréről számolunk be. Már a vezetőségek beszámolói részletezték ezt, s újra meg újra visszatértek rá a felszólaló párttagok is. Az átlagosnál is hosszabban és alaposabban foglalkoztak vele, s ennek első sorban a természetesen meglévő gondok, hiányosságok adják a magyarázatát.

A VII-es számú pártalapszervezet beszámolójából idézve: terv szerint az első osztályú részarányuk 92,5 százalékra kellett volna alakulnia, ebből csak 92,3 százalékot sikerült elérni az első negyedévben. A második negyedévben az első osztályú részarányuk 92,6 százalékra kellett volna lennie, de csak 90,8 százalék valósult meg. Egy másik termelési mutató, a vetésszám is visszaesést tükröz, s mindez szoros kapcsolatban van a gépek állapotával, a szerelések, javítások hiányosságaival.

Mivel az első osztályú áruért jobban fizetnek, ez természetesen abban is érezhető hatását, hogy a dolgozók fizetéseket, illetve jutalomként, nyereségrészesedés formájában kevesebbet kaphatnak — állapította meg az alapszervezet titkára.

A miérték taggyűléseinek is lehetne nevezni ezt a hármát; aktívan igyekeztek felkutatni az okokat, s ezek alapján a fogyatékoságok megszüntetésének lehetőségeit. És ez ilyen helyzetben parancsoló szükség is: a pártszervezetnek kötelessége a párt gazdaságpolitikai elveinek érvényre juttatása, kötelességük a gazdasági vezetőket támogatni a hibák

feltárásával, a teendők megvitásával.

A szövödek így tettek. Egyik alapvető megállapításuk: biztosítani kell a szövödében is a feltételeket ahhoz, hogy az emberek ütemesen dolgozhassanak. Ez a gazdasági szakemberek kötelessége: a nem eléggé átgondolt intézkedések sokat ártnak nemcsak egy-egy embernek, de az egész közösségnek is. Ha kapkodás van, ha fogyatékos az alkatrészellátás, ha a gépjavítás szakszerűtlen — mindez kihat a dolgozók hangulatára, végső soron az üzem egész „klimájára”.

2

Ami az „üzemi éghajlatot” illeti, erről is számos éles kritika hangzott el. Bíralták például egyes művezetőknek a dolgozókkal szemben tanúsított magatartását. Kétségtelen, a munkaerőhiány gondolai is közrejátszanak a rosszabb körülmények kialakulásában. Ilyen esetben azonban nyilvánvaló a hűségese dolgozók megtartására kell törekedni minden felelős vezetőnek. De mit szóljon az a szövönő, aki a távollévők helyett is pluszmunkát végez, több gépen termel becsülettel, s mikor ezt a sok többletet megemlíti, csak annyit kap válaszul: belefér a nyolc órába — vetették föl a VI-os alapszervezet ülésén. A túlterheltség egyébként is állandó gond volt ebben az üzembeszben, az egyik csoportból a másikba helyeztetés ügyintézés.

— Meg kell követelni a gazdasági vezetéstől az olyan termelési körülményeket, amikor a szövödében ütemesen termelhetnek, s minőségileg is jobbat állíthatnak elő a dolgozók — vonták le a konklúziót a párttagok a VII. alapszervezetben. S ez a követelmény nem tűnhet senki előtt kivül-vagy felülálló igénynek, hiszen a szövödei kommunista személy szerint is igyekezzék mindent megtenni a maguk helyén. A beszámolási időszakban például ebben, a 30 tagot számláló alapszervezetben 18-an kaptak meg a Könyvüpar Kiváló Dolgozója, illetve a Szakma Kiváló Dolgozója kitüntetést, többen pedig más elismerést érdemeltek ki.

Ugyanakkor a hozzászólók némelyike önkritikusan azt is szóvá tette: a párt-

tagoknak már korábban is hatékonyabban kellett volna fellépni a fogyatékoságok, a szervezési és egyéb hiányosságok ellen, s így elejét venni, hogy növekedjenek a nehézségek.

Tény az is, hogy a gazdasági vezetők egy részével nem megfelelő a kapcsolat — állapították meg a szövödek. Példaként említik, hogy jutalmazásnál, munkaverseny-értékelésnél nem kérték ki véleményüket. Odáig pedig már el kellene jutni, hogy minden ilyen esetben, de átszervezések alkalmával is, vagy ha más, a kollektívát érintő fontos kérdésben döntenek, beszéljék meg a pártalapszervezet vezetőségével.

Erre a nemkívánatos mentálásra jellemző még, arra, hogy a legutóbbi taggyűlésre, melyet a KISZ-alapszervezetekkel közösen rendeztek, meghívták a művezetőket is. Egyetlenegy jött el, még a párttag főművezető is távol maradt a VIII-as alapszervezetből. Pedig valamennyiüket érintő kérdések szerepeltek a napirenden.

„Ha valaki a lelkét kitevő, annyit dolgozik, azt sem veszik észre, de ha valaki lazál, azért sem szólnak” — ezt a se hideg, se meleg szemléletet a VI-os számú pártalapszervezet taggyűlésén bírálta az egyik felszólaló. Mások is hasonlóan vélekedtek. Azt, hogy ki dolgozik, és ki nem, jobban kell tükröznie a bérezésnek, jutalmazásnak, egyszóval alkalmazni kell a differenciálást, a reális különbségtételt.

3

Úgy érezzük, ezek a bírálatok, javaslatok megféleltek a kongresszusi irányelvek útmutatásainak. Annak, hogy a pártszervezetek kísérjék figyelemmel a gazdasági egységben folyó munkát, dolgozzanak ki javaslatokat megjavítására, ismerjék a vezetők tevékenységét, továbbra is vegyenek részt kiválasztásukban, ellenőrzésük és segítéseik tevékenységüket. Természetesen a közvetlen termelési szervezés már maguknak a vezető szakembereknek a feladata. A továbbiakban tehát a szorosabb és hatékonyabb együttműködésnek kell feleletet adni a taggyűlések kérdéseire.

Simai Mihály

A 10. szám és környéke

A Védőnő utca nyugodt mellékutca Újszegeden. Egy mástól alig különböző házak bukkannak ki a gyümölcsfák, virágos kertek zödjéből. Lakói ahányan vannak, anynyifélék. Ki-ki a maga módján tekint a kerítésen túli világra, de többségükben abban megegyeznek, hogy dolgozó, tisztességes emberek.

Csendes környék. Általában csendes. Akkor, ha a békességet nem háborgatja meg valami természetű, emberitől idegen ellenségeskedés. Ha a nem egyenlő erejük között feszülő ellentét durva, goromba tettekben és szavakban nyer kifejezést. Ha a háború zajai nincsenek tekintettel a kerítések elhatároló szerepére...

A kertaitó a 10. szám alatt két név jelzi az ott lakók kilétét. Apró táblán Gyovai Istvánné és valamivel lejjebb a postás számára vágott rés alatt nagy, mésszel festett betűkkel ez áll: Berackó.

Gyovainé 81 éves. Életének közel negyven esztendeje ehhez az utcához, ehhez a kertaitóhoz, hához, ezekhez a szomszédokhoz fűződik. A két szobát és a konyhát még boldogult férjével rendezte be. Magányát az utóbbi időben albérllőkkel enyhítette.

„Az albérllők helyett jó lenne eltartók után nézni” — erre hamarosan jelentkezett is egy házaspár. „Tisztességes, dolgozó emberek vagyunk” — mondták — és nem volt nehéz a néni jóindulatuknak megnyerni. Mezősülettek az eltartási kérdések Berackó Mihállyal, és feleségével, akik be is köl-

töztek húszéves lányukkal a lakásba.

Néhány hónap elteltével már jelentkeztek a vész első jelei: útjára indult — először az utcában, majd azon túl is — az ebédre kapott bírsalmaleves híre. Aztán a kertben szedett meggyet Gyovainé és Berackóékól váltott ki — a szomszédok számára is hallható — ellenkezést. Eltűnt valami? Biztosan bosszúból tette el az a másik... és így tovább. Addig, amíg a bíróság felbonnította a két fél közt a szerződést, és kötelezte Berackókat, hogy hagyják el a lakást. A bíróság ugyan többször is elrendelte a kiűrtetés végrehajtását (1969 május, 1970 július). Berackóék jelenleg is mint „jogcím nélküli visszamaradtak” használják havi 600 forintért Gyovainé bútorait, két szobáját, és folytatják előző magatartásukat. Gyovainé pedig — folytatja sétált szomszéd-tól szomszédig, és viszi síró, kétségbeesett panaszeit háztól házig. Mindenütt megértéssel fogadják, „mint akit kűztek saját fészkéből”. Egyetlen óhaja hátralevő éveire, hogy lakóitól megszabadulva, békességben éljen.

És Berackóék? Eszükbe sincs kiköltözni. Erőszakkal „kitenni őket az utcára” nem lehet. Lakást szerezni pedig se Gyovai néni, se a tanács nem tud nekik akkor, amikor egészségtelen, életveszélyes körülmények között élnek sokgyerekes családok. Összeférhetlenségük — ha erkölcsi normák különbözőségéből adódik is — nem ok arra, hogy a valóban lakásra jóindulatuknak szorulókkal szemben előnyt is élvezzenek. Az más szerződés Berackó Mihállyal kérdés, hogy a közösség, a társadalom a maga szabta

erkölcsi normák megszegőit elítéli. Iratlan törvény, általános emberi kötelesség az idősek emberek megbecsülése, tisztelése. Sőt vannak kortól független, elemi együttélési szabályok is. Az, hogy akadnak felnőtt emberek, akiket csak az URH-kocsik megjelenése ébreszt erre rá, az is csak egy pillanatra, az máregyénti, pszichikai okokra és elmulasztott pedagógiai hatásokra vezethető vissza.

Gyovai néni keseregve panaszkodik, hogy akárhova fordul, mindenki csak azt mondja: „csúnya ügy ez”. Valóban. Segíteni rajta valami is kölcsönös belátással lehetne. Ez a szándék, sajnos, jelenleg mindkét félből hiányzik. Gyovai néni és az öt pártoló szomszédok elég győne erőket képviselnek, de nehezen bizonyítható állítások Berackóékra valószínűk. A másik „tábor” a háromtagú család képviselői, amely a „papírok” birtokában nyeregen éri magát. Irásban nem rögzített „igazukat” pedig alig leplezett indulattal, nemegyszer rágalomszamba menő „tényekkel” kívánják bizonyítani.

Csúnya ügy. De ha az érintettek nem tudnak zöld ágra vetődni, hogyan segítsen bármilyen, ennél több és lényegesebb szempont alapján ítélő intézmény?

Chikán Ágnes

NAPI KISLEXIKON

a marketingről

A marketing olyan újkeletű kifejezés, hogy az 1963-as Idegen szavak készítőtaráiban még nem is szerepel. Az angol market = piac, vásár szóból ered.

● Jelentése?

A vállalat üzletpolitikájának része, a piaci stratégiájának és taktikájának összefoglalása, azoknak a módszereknek összessége, melyek a vállalatnak a piacon való lehatékonyabb működését segítik elő.

● Céja?

Az értékesítési igényeket legjobban szolgáló gyártásszervezés ösztönzi, kialakítja mindazon feltételeket (eladási hálózat és szervezet, vevőszolgálat, piacutató, optimális értékesítési ár stb.), amelyek egybehangolásával a legkedvezőbb piaci pozíciókat, s így a legmagasabb nyereséget tudja elérni a vállalat.

● Tartalma

Nem határolható el önálló funkcióként. A marketing a vállalat vezetésének olyan értelmezése, amely a vállalat minden célkitűzését és intézkedését a piacra irányuló gondolkodás és cselekvés szemszögéből natározza meg. Nem azonosítható tehát a piacutatóval, amely adott esetben azonban fontos információkat nyújt a marketinghez.

● Eredete?

Az USA-ban keletkezett a század elején, mint a vállalkozói politika eszköze. A második világháború után a nyugat-európai nagyvállalatok is átvették. Országos és nemzetközi marketing-szervezetek jöttek létre. A marketing-módszerek alkalmazása a tervgazdálkodás keretein belül, a szocialista vállalatoknál is lehetségesek és szükségesek.

Egyéniség



Aszódi János:

A kriminalisztika kalandos története

27.

Az Interpol fontos feladatai közé tartozik a különböző szaklaboratóriumok tudományos kutatásainak egybehangolása is. Bizonyítja ezt az 1963 novemberében Párizsban rendezett első rendőrtudományi kollokvium. Ez alkalommal több ország rendőrségi laboratóriumai kaptak kutatási témát. A reginai (Kanada) laboratórium számára például az infravörös abszorpciósspektroszkópiához tartozó kutatásokat jelölték ki, a wiesbadeni laboratóriumra a lövészi távértékelésének matematikáját bízták, míg a festékretegek azonosítására egy párizsi laboratórium, a vér és a sperma biológiai jellemzésére a lille-i, a száraz vérnyomok korának megállapítására a londoni laboratórium kapott megbízást, a zürichinek pedig a törvényszéki ballisztika egyes problémáival kell foglalkoznia. A washingtoni laboratóriumra a neutronaktivációs elemzési eljárások — röviden NAE-eljárások — tökéletesítése hárult.

A haj vizsgálata egyike a kriminalisztika legégetőbb problémáinak. Hogyan és milyen mér-

tékben lehet a gonosztevő személyazonosságát a büntett színhelyén hagyott hajszálak alapján megállapítani? Ime, egy kérdés, amelyre a modern kriminalisztika mindeddig nem tudott határozott feleletet adni.

Az 1930 és 1935 között kidolgozott eljárással (mikrotomia) a hajszálból egészen vékony metszetek nyerhetők. 1957 táján elektronmikroszkóppal kezdtek tanulmányozni a hajszál belső szerkezetét. Mindezek aztán lehetővé tették a kutatók számára, hogy az emberi hajszálakat megkülönböztessék az állati szőrzettől, ismereteket szerezzenek a haj festőanyagairól (pigmentek) és egyes fajonkénti jellegzetességeiről. Megállapították, hogy egyazon ember különböző testrészeiről származó szőrszájai között lényeges eltérések észlelhetők a festékanyag, forma stb. tekintetében. E módszerek lehetővé tették egyes eltérések kimutatását, de nem nyújtottak kellő támpontot a személyazonosság pontos megállapítására.

Paul L. Kirk Cirme Investigation című könyvének első kiadásában ezeket írta: „Egy szép napon biztosan felfedezik a haj összehasonlításának végsőleges technikáját, amely a kriminalisztika szempontjából ugyanolyan fontos lesz mint az ujjlenyomatoké...” Meglehetősen nagy horderejű kijelentés ez, s talán túlzottnak tűnik azok számára, akik megérték az ujjlenyomatok rendszerének diadalát. De nézzük meg, mire alapozza állítását Kirk.

Egy közepes hosszúságú emberi hajszál átlagos súlya 0,2–1 milligramm. A hajszálban a szokványos vegyi elemek mellett — ilyenek a nitrogén, a szén, a hidrogén, az oxigén, a fosz-

for, a kén stb. — csekély mennyiségben más anyagok is találhatóak, s ezek emberenként változnak, az illető táplálkozásától, foglalkozásától, környezetétől függően. Ezek a szekunder vegyületeknek nevezett ezüst-, arzén-, ólom-, szilícium-, mangán-, arany- stb. vegyületek adatokat szolgáltatnak a büntett helyén talált hajszálak eredetéről vonatkozólag. A tudomány tudott arról, hogy az említett elemek minimális mennyiségben léteznek az emberi hajban, de mindeddig nem rendelkezett olyan módszerrel, amely egyetlen hajszálban teljes biztonsággal kimutatta volna jelenlétüket.

Kirk könyvének megjelenésekor — tehát 1953-ban — ilyen módszer már létezett ugyan, de a kriminalisztikában még nem alkalmazták. Ez volt az úgynevezett neutron-aktivációs elemzés (NAE), amelyet már 1936-ban alkalmazásra javasolt Dániában G. Hevesy és A. Leví, s amelyet a második világháború után tökéletesítettek.

A módszer abban áll, hogy az elemzésre szánt anyagot (haj, vagy dohányzalacska, por-szem) atomreaktorba helyezik és neutronbombázásnak vetik alá. A művelet tartama néhány perctől néhány napig terjedhet. A neutronáramlat hatására a mintában levő elemek, amelyek természetes állapotban nem radioaktívak, radioaktívvá válnak, sugarakat bocsátanak ki: a sugárzás mennyisége és erőssége elemenként változó. A rendkívül érzékeny részecske-számláló segítségével leméri a próbának alávetett anyag radioaktivitását, s ennek intenzitásából pontosan meghatározzák összetételét.

(Folytatjuk)